

PREUZIMANJE TUĐIH SPOZNAJA (REFERENCE U TEKSTU)

Prema Pravilniku o završnom radu na preddiplomskom studiju i Pravilniku o diplomskom radu na diplomskom studiju Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, studenti prilikom izrade završnih i diplomskih radova trebaju primjenjivati Harvard sustav (engl. Harvard style) za citiranje i sastavljanje literature, koji im je dostupan kao dokument s naslovom Harvard Style i predstavlja sastavni dio navedenih pravilnika na službenim stranicama: https://www.efri.uniri.hr/sites/efri.uniri.hr/files/cr-collections/2/harvard_citation_style.pdf. Budući da je navedeni materijal pisan na engleskom jeziku, namjera je ovih Pravila citiranja i sastavljanja literature olakšati studentima uporabu navedenog sustava citiranja, stoga su primjeri napravljeni u skladu s predloženim dokumentom.

Prema Harvard sustavu preuzimanja tuđih spoznaja, **za citiranje u tekstu koristi se samo prezime autora, godina izdanja djela te stranica(e)** s kojih je podatak, informacija, definicija, podjela ili klasifikacija preuzeta.

Citati se obično **navode na kraju rečenice prije točke ili kod ključne riječi citiranoga teksta.**

Primjeri:

- kad se referenca navodi na kraju teksta (samo je jedan autor knjige, članka, studije):

Tržište se sastoji od svih potencijalnih kupaca koji dijele neku određenu potrebu ili želju, a koji bi mogli biti spremni i sposobni da se angažiraju u razmjeni za zadovoljenje takve potrebe ili želje (Kotler 1994, str. 10).

- kad se referenca navodi na kraju teksta (kad izvor ima dva ili tri autora):

U tržišnom mehanizmu dominiraju dvije tendencije: specijalizacija proizvodnje i diversifikacija potrošnje (Senečić i Vukonić 1997, str. 23).

Posebni čimbenici, koji nisu manje značajni za vođenje racionalne prodajne politike su (Segetlija i Lamza Maronić 2000, str. 38): 1) broj potrošača, 2) teritorijalni raspored potrošača, itd.

- kad se referenca navodi na kraju teksta (kad izvor ima više od tri autora: navodi se samo prvi i stavlja oznaka: i ostali, i suradnici, et al.):

Logistika obuhvaća sve djelatnosti kojima se planira, upravlja, realizira i kontrolira prostorno–vremenska transformacija dobara, kao i sve transformacije u svezi s količinama, vrstama i svojstvima dobara, rukovanja dobrima, te logističkog određivanja dobara (Zelenika i suradnici 1998, str. 65).

- kad se citiraju pravni akti: navodi se pravni akt, godina objave i članak na koji se poziva (ako se općenito poziva na neki pravni akt, onda treba navesti umjesto članka broj pravnog akta):

Ljekarna mora imati na zalihi primjerene količine i vrste lijekova, medicinskih proizvoda i sirovina za izradbu lijekova koje osiguravaju stalnost u opskrbi uzimajući u obzir potrebe stanovništva i uobičajenost propisivanja od strane liječnika za područje na kojem se ljekarna nalazi (Pravilnik o prometu lijekovima i medicinskim proizvodima 1998, čl. 85).

Alternativno, **ukoliko je autorovo prezime već navedeno u tekstu, onda se pored prezimena navodi godina i stranica.**

Prema Kotleru (1994, p. 10) tržište se sastoji od svih potencijalnih kupaca koji dijele neku određenu potrebu ili želju, a koji bi mogli biti spremni i sposobni da se angažiraju u razmjeni za zadovoljenje takve potrebe ili želje.

F. Rocco (1991, p. 67) navodi čimbenike koji utječu na izbor prodajnog ili prodajnih kanala dijeli na glavne i posebne.

Moir and Jessel (1991, pp. 93-4) have shown that it is futile to maintain that the sexes are interchangeable.

Ukoliko je više izvora korišteno od jednog autora, tada se uz godinu stavlja sloвна oznaka:

O navedenoj problematici autor je pisao u više djela (Dawkins 1996a, 1996b).

Puni naziv bibliografske jedinice mora biti naveden na kraju rada u popisu literature.

U nastavku se detaljnije elaboriraju elementi bibliografskih jedinica, koje je **potrebno navesti prilikom stavljanja Literature** sukladno uputama navedenim u dokumentu s naslovom Harvard Style. Samo su neki primjeri navedeni, i to primjeri za bibliografske jedinice koje studenti najčešće koriste u svojim radovima:

ELEMENTI NAVOĐENJA LITERATURE (HARVARD STYLE)

U **literaturi se navode samo ona djela koja su prethodno spomenuta u radu**, u referencama u tekstu i kao izvor ilustracija.

1) Primjeri navođenja elemenata za KNJIGE

Redoslijed navođenja potrebnih podataka:

- 1. prezime, inicijal imena autora ili urednika ili ime institucije koja je izdala knjigu**
- 2. godina izdanja,**
- 3. naslov knjige** (*navesti i podnaslov ukoliko ga knjiga ima*) – pisati *italic*,
- 4. izdanje, serija, volumen (ako ima),**
- 5. izdavač,**
- 6. mjesto izdanja.**

Primjer (1 autor):

- Zelenika, R 2000, *Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela*, 4. izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka.
- Berkman, RI 1994, *Find It Fast: How to Uncover Expert Information on Any Subject*, Harper Perennial, New York.

Primjer (2 –3 autora)

- Moir, A & Jessel, D 1991, *Brain Sex: The Real Difference Between Men and Women*, Mandarin, London.
- Perišin, I, Šokman, A i Lovrinović, I 2001, *Monetarna politika*, Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković", Pula

Primjer za knjige s više autora: navesti prezime i inicijal imena svih autora:

- Cheek, J, Doskatsch, I, Hill, P & Walsh, L 1995, *Finding Out: Information Literacy For the 21st century*, MacMillan Education Australia, South Melbourne.
- Jull, G, Sterling, M, Fallah, D, Treleaven, J & O'Leary, S 2008, *Whiplash headache and neck pain: research - based directions for physical therapies*, Churchill Livingstone, Edinburgh.

Primjer za navođenje kada umjesto autora su navedeni urednici – NAKON prezimena i inicijala imena staviti oznaku u zagradi (ur.), (urednici), (eds), (ed.):

- Robinson, WF & Huxtable, CRR. (eds) 1988, *Clinicopathologic Principles For Veterinary Medicine*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Sjostrand, S (ed.) 1993, *Institutional Change: Theory and Empirical Findings*, M.E. Sharpe, Armonk, N.Y.

Primjer za knjigu koja ima više izdanja

- Zelenika, R 2004, *Znanost o znanosti*, peto izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka.
- McTaggart, D, Findlay, C & Parkin, M 1995, *Economics*, 2nd edn, Addison-Wesley, Sydney.

Kada su institucija, korporacije ili druge organizacije autori:

- Australian Government Publishing Service 1994, *Style Manual For Authors, Editors and Printers*, 5th edn, AGPS, Canberra.
- Queensland Tourist and Travel Corporation, Market Research Department 1991, *An Examination of the Effect of the Domestic Aviation Dispute on Queensland Tourism*, Queensland Tourist and Travel Corporation, Brisbane.

Primjer kada se koristi samo poglavlje ili dio knjige jednog autora:

- Bernstein, D 1995, 'Transportation planning' in Chen, WF (ed.) *The Civil Engineering Handbook*, CRC Press, Boca Raton.

Primjer kada je više knjiga korišteno od jednog autora, tada se uz godinu stavlja sloвна oznaka, a knjige se navode abecednim redom prema naslovu:

- Dawkins, R 1996a, *Climbing Mount Improbable*, Viking, London.
- Dawkins, R 1996b, *River out of Eden*, Phoenix, London.

Primjer kada nije naveden autor:

Ukoliko autor nije naveden, **naslov knjige se koristi kao prvi element citiranja**.

- *Be, know, do: leadership the Army way* 2004, Jossey-Bass, San Francisco.
- *The CCH Macquarie dictionary of business* 1993, CCH Australia, North Ryde, NSW.

2) Primjeri navođenja elemenata za ČLANKE

Redoslijed navođenja potrebnih podataka:

1. **prezime autora, inicijal imena.**
2. **godina izdanja**
3. **'naslov članka'**, navesti u jednostrukim navodnicima 'članak'
4. ***naziv časopisa*** (označiti italic)
5. **volumen časopisa**
6. **broj časopisa**
7. **stranice** (od-do)

Primjeri za članke objavljene u časopisima:

- Huffman, LM 1996, 'Processing whey protein for use as a food ingredient', *Food Technology*, vol. 50, no. 2, pp. 49-52.
- Pavlić Skender, H i Grčić Fabić, M 2013, 'Logistički špediter u fokusu prometnog i gospodarskog sustava', *Pomorski zbornik*, vol. 47-48, no. 1, pp. 95-107.

Primjeri za članke objavljene u zbornicima radova:

- Bohrer, S, Zielke, T & Freiburg, V 1995, 'Integrated obstacle detection framework for intelligent cruise control on motorways', *IEEE Intelligent Vehicles Symposium*, Detroit, MI, Piscataway, pp. 276-281.
- Bourassa, S 1999, 'Effects of child care on young children', *Proceedings of the third annual meeting of the International Society for Child Psychology*, International Society for Child Psychology, Atlanta, Georgia, pp. 44-6.

Novinski članak

- Simpson, L 1997, 'Tasmania's railway goes private', *Australian Financial Review*, 13 Oct., p. 10.

3) Primjeri za članke preuzete s INTERNETA:

Sve je isto kao kod prethodnih primjera za članke, osim što se dodaju podaci o datumu kad je student preuzeo navedene informacije i puna web adresa na kojoj su pronađene:

1. prezime autora, inicijal imena.
 2. godina izdanja
 3. 'naslov članka', navesti u jednostrukim navodnicima 'članak'
 4. *naziv časopisa (označiti italic)*
 5. izdavač časopisa
 6. volumen časopisa
 7. broj časopisa
 8. stranice (od-do)
 9. **DATUM** kad je student pogledao/bio na web stranici na kojoj se nalazi članak
 10. **Puna WEB ADRESA** s koje su preuzete informacije
- Donahue, K & Chanda, J 2005, 'A case study in integrating the best practices of face – to - face art history and online teaching', *Interactive Multimedia Electronic Journal of Computer - Enhanced Learning*, vol. 7, no. 1, pp. 65-78, viewed 30 January 2009, <http://imej.wfu.edu/articles/2005/1/01/index.asp>
 - Donahue, T 2009, 'Learning from simpler times', *Risk management*, vol. 56., no. 1, pp. 40-44, pogledano 30.10.2009., online: <http://imej.wfu.edu/articles/2005/1/01/index.asp>

4) ELEKTRONIČKI IZVORI

Pod ovim izvorima podrazumijevaju se potpuni tekstovi na cd-ima, časopisi u elektroničkom obliku ili ostali izvori s Interneta.

Redoslijed navođenja potrebnih podataka, sličan je kao kod članaka:

1. **prezime, inicijal imena autora.**
2. **godina**
3. **naslov stranice, članka, rada** (ako je članak onda ga treba navesti s jednostrukim navodnicima)
4. **izdavač / časopis / organizacija**
5. **izdanje**, ukoliko ga ima
6. **vrsta medija**
7. **datum preuzimanja**
8. **web adresa**

Primjeri:

- Albanese, A 2009, *Fairer compensation for air travellers*, media release, 29 January, Minister for Infrastructure, Transport, Regional Development and Local Government, pogledano 25.04.2009., online: http://www.minister.infrastructure.gov.au/aa/releases/2009/January/AA007_2009.htm
- Queensland Health 2009, *Sun safety and physical activity*, viewed 31 August 2011, http://access.health.qld.gov.au/hid/SkinHealth/SunSafety/sunSafetyAndPhysicalActivity_ap.asp
- Šošić, V 2007, *Agencija za lijekove i njihove zadaće*, pogledano 14.11.2008, online: <http://www.publichealth-zagreb.hr/zanimljivosti/agencije.htm>

Ukoliko nema podatka o datumu objave, onda se kod naslova stavi oznaka n.d. (no date – nema datuma):

- Bliss, SE n.d., *The effect of emotional intelligence on a modern organizational leader's ability to make effective decisions*, viewed 10 February 2008, <<http://eqi.org/mgtpaper.htm>>.

Ukoliko autor nije naveden, tada se navodi naslov kao prvi element:

- *Proizvodnja kemikalija, kemijskih proizvoda i proizvoda od gume*, 2007, pogledano 25.04.2009., online: <http://hgk.biznet.hr/hgk/ileovi/10677.pdf>

Za djela koja nisu u pisanom formatu, odnosno za djela koja su izdana u digitalnom formatu navode se svi podaci kao za knjige, s naznakom o kojem je obliku digitalnog medija riječ (cd, videorecording, tape, computer file, etc.).

- *Get the Facts (And Get Them Organised)* (videorecording) 1990, Williamstown, Vic., Appleseed Productions.
- *Hacker Attack* (videorecording) 1995, Sydney, NSW., SBS.

LITERATURA

- **Popis literature sadrži podatke samo onih djela koji su citirana u tekstu**

Prema ovome sustavu, popis Literature se sastavlja na način da se abecedno navode izvori sukladno svim prethodno navedenim elementima

Australian Government Publishing Service 1994, *Style Manual for Authors, Editors and Printers*, 5th edn, AGPS, Canberra.

Bernstein, D 1995, 'Transportation planning' in Chen, WF (ed.) *The Civil Engineering Handbook*, CRC Press, Boca Raton.

Bohrer, S, Zielke, T and Freiburg, V 1995, 'Integrated obstacle detection framework for intelligent cruise control on motorways', *IEEE Intelligent Vehicles Symposium* Detroit, MI Piscataway, pp. 276-281.

Hacker Attack.(videorecording) 1995, Sydney, NSW., SBS.

Huffman, LM 1996, 'Processing whey protein for use as a food ingredient', *Food Technology*, vol. 50, no. 2, pp. 49-52.

McTaggart, D, Findlay, C & Parkin, M 1995, *Economics*, 2nd edn, Addison- Wesley, Sydney.

Moir, A & Jessel, D 1991, *Brain Sex: The Real Difference Between Men and Women*, Mandarin, London.

Robinson, W F & Huxtable, CRR (eds) 1988, *Clinicopathologic Principles for Veterinary Medicine*, Cambridge University Press, Cambridge.

Simons, RC 1996, *Boo: Culture, Experience and the Startle Reflex*, Series in Affective Science, Oxford University Press, New York.

Zelenika, R 2000, *Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela*, 4. izmjenjeno i dopunjeno izdanje, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka.

POPIS ILUSTRACIJA

Ilustracije jesu: tablice, grafikoni, sheme, crteži, zemljovid, fotografije, skice. Slika nije ilustracija osim u umjetničkim edicijama. Pogrešno je druge ilustracije nazivati slikom.

Ilustracije se pozicioniraju odmah iza Literature.

Za svaku se ilustraciju posebno priprema popis sa svim elementima: broj, naslov, stranica. Primjerice:

POPIS TABLICA

Redni broj	Naslov tablice	Stranica
1.		
2.		
3.		

POPIS GRAFIKONA

Redni broj	Naslov grafikona	Stranica
1.		
2.		
3.		